

Казки про чортів

Кріпак і чорт

Кріпак і чорт Колись, як ще була кріпаччина, в одного пана служив чоловік. От пан йому каже:

— Дай мені дві жмені срібла або вижени он з того болота чортів, то я тебе на волю випущу.

Чоловік дума собі: срібла трудно дістати, а чортів можна вигнать.

Пішов він до .ковалю, щоб йому зробив дротяну нагайку. Коваль зробив. Взяв він нагайку та до того озера. Прийшов і почав з грязі стовпчики ліпить.

Коли це чорт виходить з озера та й питає:

— Що це ти, чоловіче, робиш? Чоловік йому каже:

— Оце думаю строїть на озері монастир. Ото бач і стовпи положив.— Показує на ті стовпчики, що з грязі ліпив. Чорт йому каже:

— Не построй ти тут монастиря, бо ми тебе задушимо.

Сказав та зараз і побіг в озеро і похвалився самому главному чорту. А цей, головний, посилає до того чоловіка високого чорта та й наказує: — Скажи так тому чоловікові, що думає тут монастир строїть: якщо подужає тебе, то ми виступим звідси, а якщо ти його подужаєш, то він повинен одступитись од цього озера.

Виходить високий чорт з озера та й каже чоловікові:

— Казав так наш начальник: хто кого з нас поборе, той тому оце озеро уступить. Чоловік каже:

— Де тобі мене подужати! Краще поборись з моїм дідом. Вій такий уже старий, що увесь обріс мохом, він тут у лісі лежить.

А коло того озера був близько ліс. От чорт і послухав. Приходить у ліс, аж там під кущем лежить медвідь. Чоловік йому каже:

— Оце той дід, іди з ним поборись. Якщо його побореш, тоді і зі мною будеш боротись.

Чорт приходить та й торкає медведя лапою.

— Чуєш, уставай, будем боротися. Тут медвідь як схватиться, як візьме його в лапи та давай кусать та м'ять — насилу чорт вирвався. Прибігає в озеро та й каже главному чортові:

— Шкода. Не можна його побить. Коли я з його дідом боровся, та не поборов,— а дід його такий старий» що аж мохом обріс увесь,— то якби з ним боровсь, він би мене й живого не пустив.

От цей посилає другого чорта, уже горбатого, до того чоловіка. Виходить цей горбатий та й каже йому:

— Ану, хто дужче свисне, то того буде озеро. Чоловік каже:

— Добре, тільки свисни ти вперед, а потім я свисну.

Чорт як свиснув, то й листя на дереві попадало. Тоді чоловік каже:

— Ану, я свисну. Тільки ти очі зав'яжи платком, бо як свисну, то й повискакують.

Чорт і зав'язав платком очі. Цей як свиснув його нагайкою по шиї, так він і покотивсь у озеро.

Прийшов та й каже главному чортові:

— Нічого ми не зробимо з ним, бо я як свиснув, то йому нічого не сталося, а як він свиснув, то ледве мені очі не повилазили.

От він посилає третього чорта, такого гладкого, як годований кабан, і дає йому свою патерицю, таку, що, може, пуд п'ятнадцять, і говорить йому:

— Нехай хто вище викине.

Виносить ту булаву до того чоловіка і каже:

— Ото так казав наш начальник: хто вище підкине оцю булаву, то того буде озеро.

Чорт же той головний, як давав патерицю, то попереджав:

— Гляди, щоб ти її ніде не дів, бо тільки ти її де-небудь дінеш, усі ми тоді пропащі.

От чорт як підкинув її угору ще зранку, то аж увечері впала додолу, а цей чоловік тільки з одного боку її підніме, а щоб усю її підняти, то цього не міг. Тож він узяв за один кінець та й дивиться на небо, а чорт його питає:

— Чого ти дивишся вгору? Чоловік каже:

— Дождаю, поки хмарка набіжить, бо хочу її закинути, щоб ти ніколи її не бачив.

Тоді чорт за ту патерицю та в озеро. Прибіг і каже чортові самому главному:

— Хотів закинути патерицю на небо, а я і не дав.

Главний посилає знов одного чорта до того чоловіка, щоб спитавсь його, чи не схоче він грошей багато взяти, аби тільки їх з озера не виганяв. Чорт приходить до нього та й каже:

— Що тобі дати, щоб ти тільки не вигонив нас з цього озера, бо це озеро ще наших прадідів?

Чоловік йому каже:

— Я з тебе багато не хочу, тільки дай мені оцей бриль повен срібла. Чорт його питає:

— Зараз тобі дати гроші?

— Ні, принесеш мені уночі в клуню.

— От добре, принесу, тільки не чіпай нас. Прийшов чоловік додому, викопав у клуні велику яму і зверху пропустив таку дірку, аби бриль помістився в яму, а потім прорізав дно у брилі та й поставив його на тій дірці. Коли це уночі чорт несе йому мішок срібла. Приніс, висипав у бриль — аж він порожній. Приніс він ще три мішки срібла — та таки ще не повний бриль.

А чорт і не оглядається, що попід брилем яма, та й носить гроші, поки не наносив повний бриль. Тоді чоловік забрав ті гроші, дав дві жмені панові срібла та й викупився од панщини.